

ЛІТЕРАТУРА

1. Аптер Д. Сравнительная политология вчера и сегодня / Д. Аптер ; Ин-т «Открытое общество» ; под ред. Р. Гудина, Х.-Д. Клингеманна ; науч. ред. рус. изд. Е. Б. Шестопал. – М. : Вече, 1999. – С. 361–380.
2. Кривошеїн В. В. Постсистемні підходи до аналізу політики / В. В. Кривошеїн // Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. – Львів : Новий світ-2000, 2016. – С. 614–631.
3. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: [Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2015. – 816 с.
4. Ростой В. В. Стадии экономического роста / В. В. Ростой ; пер. с англ. В. П. Марченко. – Нью-Йорк : Прегер, 1961. – 238 с.
5. Frank A. G. The Development of Underdevelopment / A. G. Frank // Capitalism and Underdevelopment in Latin America. – New York : Monthly Review Press, 1966. – P. 17–31.
6. Rostow W. W. Politics and the Stages of Growth / W. W. Rostow. – Cambridge : Cambridge University Press, 1971. – 428 p.

С. В. Куцепал, доктор філософських наук, професор,
Полтавський юридичний інститут Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІНИ СИСТЕМИ ПОЛІТИЧНОГО РЕКРУТУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ РИЗИКІВ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Європейський вектор розвитку України актуалізує процес зміни парадигми підбору та формування політичної еліти (системи політичного рекрутування) згідно з демократичними стандартами, вимагає продуманого й ефективного політичного менеджменту, оскільки посттоталітарний спадок українського політикуму довгий час був на заваді залученню фахівців нової генерації до складу вітчизняної політичної еліти.

Крім того, український соціум функціонує в умовах стрімких суспільних змін, що відбуваються між структурами державної влади, реформування взаємовідносин між центральними та місцевими органами влади. Унаслідок цього реаліями сьогодення стають політичні суперечності щодо повноважень та механізмів взаємодії між різними гілками влади, відповідно збільшується значимість політичної еліти, яка претендує на роль медіатора у стосунках різних рівнів влади завдяки своїй присутності в її представницьких органах.

Також актуалізується потреба внутрішньої суспільної згуртованості, усвідомлення політичною владою запитів, цінностей та потреб суспільства як рушійної сили національного розвитку.

Євромайдан та події, які відбувалися й відбуваються в нашій державі після нього, існування держави в умовах політичних ризиків і нестабільності виокремили проблему відповідальності обраних народом політиків, відповідності їхньої діяльності ідеалам демократичного реформування, адже омріяна євроінтеграційна перспектива, за яку віддали життя десятки українських громадян, стає все більш віддаленою, а демократизм та відкритість влади з кожним днем зменшуються. У цьому контексті також варто згадати про децентралізацію (перерозподіл повноважень між складовими системи політичної влади з відповідним корегуванням нормативно-правової бази), яка оголошується одним з основних напрямів демократизації політичної взаємодії рівнів влади в нашій державі, свідчить про можливість та необхідність процесу заміни регіональних еліт у межах виборних демократичних процедур, а тому також потребує нових політичних акторів для вдалого функціонування.

Трансформаційні процеси, характерні для українського соціуму на сучасному етапі, демонструють необхідність активного залучення молоді, яка справедливо вважається провідним рушієм суспільних змін та модернізації і здатна забезпечити відповідний рівень загальної, професійної та політичної компетентності владної еліти, атрибутивною ознакою якої має бути розуміння нею цілей, завдань і пріоритетів сучасного розвитку держави та суспільства. Місцеві та регіональні бізнес-еліти також відіграють значну роль у процесі рекрутування політичної еліти.

Також важливо зазначити, що система політичної взаємодії складається зі взаємообумовлених політичних інтеракцій, адже від дій та рішень одного політичного актора залежать відповідні дії інших суб'єктів політичному, тому дуже важливо, щоб представники політичної еліти усвідомлювали свою відповідальність перед соціумом загалом та кожним громадянином зокрема, мали достатній «кредит довіри» від населення, що слугуватиме засобом підвищення значимості кожної особи як суб'єкта політичної системи.

Одним із можливих шляхів збільшення рівня довіри до політичної еліти в українському соціумі мають стати інноваційні зміни в системі рекрутування політичної еліти, яка має виконувати роль єдального елемента між владою та громадянським суспільством, забезпечити гідний рівень мобільності між секторами політичної участі, адже від рівня компетентності владної еліти залежать авторитет і легітимність влади.

При формуванні української політичної еліти необхідно враховувати, яким чином і завдяки чому особа, що претендує на активну участь у політичній діяльності, набула досвід політичної діяльності, обов'язково використовувати

змагальні технології, перевіряти професіональні та комунікативні здібності та навички, здійснювати поглиблений репутаційний аналіз, обов'язково визначати ступінь світоглядної та ідеологічної компетентності.

Нова політична еліта в Україні має відігравати роль рушія дійсно конструктивних змін, мати здатність до самоорганізованості, тому держава і громадянське суспільство зобов'язані сприяти консолідації та структуруванню політичної еліти на засадах єдності та патріотизму, залучати кращий європейський досвід у сфері рекрутування політичної еліти. Успішність та професійність політичної еліти також залежать від рівня її політичної культури як визначального чинника прийняття й реалізації компетентних політичних рішень, умови здійснення політичного діалогу із громадськістю, здатності віднайти компроміс та порозуміння в будь-якій кризовій ситуації. У політичній системі сучасної України першочерговими є проблеми легітимації та делегітимації політичної влади, відмови від партійної та регіональної клановості, що виявляється через «кризу довіри» до влади, наслідком чого є радикалізація політичних процесів, політична пасивність, зневіра та апатія, радикалізація політичних процесів, загроза територіальній цілісності та національній єдності тощо.

Реалією сучасного українського політикуму є діяльність олігархічних структур, які прагнуть владних переваг для забезпечення своїх інтересів, виборюють можливість впливати на прийняття принципових політичних рішень. Вирішувати ці проблеми має нова політична та владна еліта, визначальними рисами якої мають бути професіоналізм, мобільність, здатність до міжвідомчої кооперації та координації, наявність елементів проектного мислення, лідерський потенціал, ініціативність, здатність до самостійної реалізації інноваційних проектів, спроможність до генерування нових ідей.

Є. М. Мануйлов, доктор філософії, професор,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЮРИСТА ЯК ОСНОВА ЙОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Становлення української державності, інтеграція в європейське і світове співтовариство, побудова громадянського суспільства та правової держави вимагають відповідної правової культури громадян, тим більше – фахівців права. Дослідженнями проблем правової культури останнім часом займалися такі відомі вчені, як С. Алексєєв, Є. Аграновська, І. Воронова, О. Петришин,